

Solomon: Máriáss József

Szombaton este Miller drámájának, az *Alkunak* a premierjén megszületett az idei évad legnagyobb művészi sikere: *Máriáss József* a vén zsidó ócskás, *Solomon* szerepében olyan kftmagasló és megrendítően szép alakítást nyújtott, amely nemcsak ebben az évadban, de több évre visszatekintve is páratlan. Azóta estéről estére, minden előadáson zúgó taps köszönti a művészt.

A siker egybeesik egy szép jubileummal: *Máriáss József* éppen huszonöt éve színész. Pályáját 1945-ben, *Bárdos Artúr Belvárosi Színházában* kezdte, miután jogi tanulmányait abbahagyta. Azután *Apáthy Imre* keze alá került — ma is őt vallja mesterének —, később a *Vidám Színpad* tagja lett. De a műfajt nem kedvelte, s vidékre szerződött. Dolgozott a *győri, a kaposvári, a miskolci színházban*, s az operettekől a legsúlyosabb drámákig mindenet játszott, többek között volt *Zuboly, Jágó, Tartuffe* és egy sereg *Shaw-darab* hőse.

A szegedi színházban eddig még csak egy szerepet játszott, a *Hét pofon* bankárját. A mozilátogatók viszont észrevehették, hogy az utóbbi időben több film karakterezőségében tűnt föl jellegzetes, testes alakja, a *Sziget a szárazföldönben*, a *Virágvasárnapban* és *Az alvilág professzorában*. A tévében is többször láttuk, annak idején ő nyerte a *tévéfesztivál* legjobb férfi alakításának díját. Igen gyakran szinkronizál. Ő a magyar hangja például a nálunk is nagyon népszerű *Aldo Fabrizi*nek.

Változatos pályája során Miller-darabban is játszott már a *Pillantás a hídról* egyik főszerepét alakította. — *Mi a véleménye új szerepeiről?*

— Mit mondjak? Szeretem. Szerintem Miller e század második felének legnagyobb drámaírója. Ebben a szerepben — úgy érzem — egy kicsit magáról is beszél. Amikor Solomonnékat

közönség elé lépek, szinte megemelkedik velem a színpad, s nem a valóságot játszó, hanem annak „éji mását”. Már az első öt perc után érzem, hogy a közönség barátjává fogad, mint-ha cinkosok lennénk, s tapasztalom, hogy drukkolnak nekem a nézőtérben. Ez az igazi színház, ahol közönség és színpad ennyire össze tud forrni. Mindenki ezt érzi, aki az *Alkuban* játszik. Ezért a vastaps. Szerdán már az öltözőből mentünk vissza a színpadra megköszönni a tapsokat.

— *Mit szeretne eljátszani?*

— Az a szerep nincs megírva. Nagyon izgat Talleyrand alakja. Korának legnagyobb diplomátája volt ez a sánta püspök, aki imádta a nőket és az életet. De sajnos senki sem írt róla szindarabot. *Felkay* Ferenc egyszer megígérte, hogy megírja. Nem lett belőle semmi.

— *Van-e valami különös hobbija?*

— A mesterségem, a színpad.

Ökrös László

Meghívtak egy tanórára a Cipő Alsó- és Felsőosztók Általános Ipariskolába. A tanár úr éppen a Könnyűipari Minisztérium iparfejlesztési főosztálya által kiadott, és a Belkereskedelmi Minisztérium ruházati kereskedelmi főosztálya által elküldött „Az egyes lábbeli fajtákkal szemben támasztható követelmények; a cipők ápolása és kezelése” című anyagot kérdezte vissza a tanulóktól.

Igények, követelmények

Hallga csak! Bármilyen hihetetlen is, a gyerekek szinte szó szerint mondták fel a passzusokat.

— Megváltoztak-e a lábbelivel szemben támasztható fogyasztói követelmények az utóbbi évtizedben?

— Igen, megváltoztak. Az igény és a kereslet elsősorban a divatcipők felé tolódott el.

— S mi az igény a divatcipőkkel szemben?

— A fogyasztók nemcsak azt kívánják, hogy tartós, kényelmes legyen és lábakat védje az esőtől, sártól, hidegtől, hanem azt is, hogy korszerűek legyenek és a lábbeli a divat követelmé-

nyeinek megfelelően egészítse ki a ruházatot.

— Hogyan érjük ezt el?

— Új anyagokkal. Tekintettel arra, hogy a divatcipők erkölcsi kopása (a divat változása miatt) gyorsan bekövetkezik, — nem lenne célszerű és gazdaságos tartós anyagokból készíteni a lábbelit

Nem lehet javítani?

— Hogy javíthatjuk a bőrcipők vízállóságát?

— Az áztatott cipők legnagyobb része nem a felsőrészen vagy a talpon keresztül nedvesedik át, hanem az összerősítések mentén. Az összerősítésekkel történő beázás így módon nem a cipő készítéséhez felhasznált anyagok rossz minőségéből, hanem a cipő szerkezetéből, az alkatrészek összerősítési-összeszerelési módjából adódik és ápolással általában nem szüntethető meg.

— Melyek a lehetőségei egyes felsőbőrfaajták vízállóságának javítására?

— A bolyhos bőrök nedvesednek át legkönnyebben. Ez ekekből készült lábbeliket csak száraz időben viseljük. A bolyhos bőrök vízállósága vízlepergető

impregnálással javítható, de az ilyen cipőpoloszer meglehetősen drága, és jelenleg nincs is belföldi forgalomban.

— Melyek a lábbeliekkel szembeni vásárlói kifogások?

— Nyilvánvaló, hogy a lábbeli csak a rendeltetési céllal összhangban történő felhasználás esetén elégíthető ki a vele szemben támasztható követelményeket.

— Mik hatnak a lábbelire leginkább?

— A lábbeli használat közben igen nagy igénybevételnek van kitéve. Járás közben különböző irányból érkező erőhatások, időjárás, és egyéb tényezők hatnak a lábbelire.

Semmi hozzáértés...

— Ertenek-e a vásárlók a cipőkhöz?

— A korszerű, jelenleg forgalomba kerülő lábbeli típusok fontosabb ismérvei és a velük szemben támasztható minőségi követelmények a vásárlók, és hozzá tehetjük a kereskedelmi dolgozók előtt egyáltalán nem, vagy csak kevésbé ismertek. Ez a körülmény a reklamáció növekedésében nem kis szerepet játszik. Nyilvánvaló, hogy a megfelelő, minden lábbelire hozzáadott tájékoztatás elősegítheti a közvélemény és a vásárló helyes értékelésének kialakulását a lábbelikről.

— Nagyon helyes. Összefoglalva az elmondottakat: mit viselünk otthon a minél hosszabb pihenés érdekében?

— Otthon lehetőleg viseljük házcipőt.

— Úgy van. És mit viseljük az utcán?

— Az utcán... az utcán... lehetőleg viseljük az iparfejlesztési főosztály által felkért szakértői bizottság irányelveit. Annak az sem árt, ha beázik...

Fehér Kálmán

Ha a szakértők irányelveiben járhatnánk...

Ifjúságvédelmi tanács alakul

Csütörtökön ülést tartott a KISZ KB intéző bizottsága. A KISZ ifjúságvédelmi tevékenységével foglalkozva egyebek között megállapította, hogy az elmúlt esztendőben jelentősen javult a KISZ-szervezetek, bizottságok ifjúságvédelmi munkája. A fiatalok egy kis töredéke azonban semmibe veszi a társadalmi együttélés szabályait, s gyakran a törvényeket is megsérti. Számuk csökken, a környezetükre gyakorolt hatásuk azonban jelentős. A KISZ-bizottságok és -szervezetek az elmúlt években sokat tettek a fiatalok erkölcsi züllése és a fiatalkori bűnözés megelőzése érdekében. Az ifjúsági szövetség e téren végzett munkája bebizonyította, hogy az ifjúságvédelmi tevékenységre szükség van, s amennyiben az a KISZ-munka szerves részévé válik, az eredmények sem maradnak el. A KISZ akkor teheti a legtöbbet az ifjúságvédelem érdekében, ha még hatékonyabban végzi fő hivatását, a fiatalok marxista-leninista szellemű nevelését.

Az intéző bizottság úgy határozott, hogy létre kell hozni a KISZ Központi Bizottsága mellett működő ifjúságvédelmi tanácsot. A tanács munkájában részt vesznek a KISZ KB osztályainak, a Belügyminisztériumnak, a Legfőbb Ügyészségnek, a Legfőbb Bíróságnak, az Igazságügyi és a Munkaügyi Minisztériumnak a képviselői. A tanács a Művelődésügyi Minisztérium irányítása alatt dolgozó országos gyermek- és ifjúságvédelmi munkabizottsággal egybehangolva végzi majd tevékenységét. Ugyanilyen jellegű ifjúságvédelmi tanácsokat alakítanak majd a megyei, járási, városi és a budapesti kerületi KISZ-bizottságok mellett is. A fiatalok körében végzett jogi felvilágosítás különös fontosságú, ezért szükséges, hogy a különböző KISZ-iskolák jogi előadásain kívül a vezetőképző és építőtáborokban, a középiskolákban, iparitanulmányozóintézetekben és kollégiumokban meg kell szervezni a rendszeres jogi ismeretterjesztést.

filmjei - a hét filmjei - a hét

HA...

Kétségkívül szerencsése volt ennek az angol filmnek, hogy tavaly nagydíjat nyert Cannesban. Méghozzá az volt a szerencséje, hogy a francia és más országok hírtelen felhangolt diákmozgalmi aktuálisá tették a film problémáit: az ifjúság lázadását az elavult és bénító nevelési rendszerek ellen. Ha a meglepően aktív diákmozgalmaikat nem is egyedül a kon-

zervatív oktatási struktúrák váltották ki, az egyik fő okát e lázongásoknak mindenestre bennük kell keresni. Eppen abban, amiről Lindsay Anderson filmje szól. Nagyon érdekes viszont, hogy a Ha... jóval e mozgalmak előtt készült.

Természetesen művészileg sem érdektelen ez a film, sőt szinte minden részletében nagyon artistikusan és tudatosan megoldott, s ha eredetiségét keressük benne, elsősorban ebben, a fogalmazásban, az előadás nemes formai eszközeiben találjuk meg. Tartalmát tekintve erőteljesebb, a Ha... En például amióta az eszem tudom, azóta olvasok az angol oktatási rendszer begyöpösödött elveiről és gyakorlatáról. Nyilvánvalóan nem tudok megrendülni, ha ugyanezt most filmen látom, s gondolom, nem rendülnek meg azok sem, akik hasonló olvasói vagy esetleg személyes élmények alapján ismerik az angol pedagógiát.

Természetesen minden műalkotás vizsgálatánál az első dolgot, amit figyelembe kell venni, hogy amit mond, igaz-e. Ez azonban csak minimális követelés lehet: az eredetiség sem lényegtelen. Nos, Lindsay Anderson filmje igaz, de tartalmát tekintve nem eredeti. A következtetései már inkább. A befejezésben ugyanis — groteszk módon — felveti, hogy mi lenne, ha a diákság — erre vonatkozik a cím — fel-lázadna ez ellen a tényleg értelmetlen, gúzsba kötő pedagógia ellen. Ez után jön a tényleg újat mondó jelenet-sor, a fiatalok lázadásávalövöldözésével.

Ezek a meglehetősen jelenetek nem a valóságban, hanem a fiatalok fantáziájának világában játszódnak. Kitűnő, ahogyan ezt a rendező előkészíti, ahogyan korábbi képein a valóságot a fantáziával vegyíti. Beszédmódja világos és követhető, a realitás és a képzelte világa könnyen elkülöníthető.

Persze rosszabb filmek is nyertek már nagydíjat Cannesban. S ez a film nem is rossz, hanem a minden részletessége ellenére közepes, esetleg annál valamivel jobb.

A. L.

Ö. L.

Befejeződött az összeírás

Országszerte befejeződött a lakosság összeírása — közzölték a népszámlálás központjában. A munka zömével tulajdonképpen már vasárnap este végeztek a népszámlálási apparátus azonban a rákövetkező két-három napban is csaknem teljes létszámmal dolgozott: felülvizsgálták a kitöltött kérdőíveket, ellenőrizték az adatok helyességét; elvégezték a pótlólagos munkákat néhány olyan helyen, ahol az adatgyűjtés problémákat okozott.

Városi szavalóverseny

József Attila és egy mai magyar költő szabadon választott versével lehet nevezni január 20-ig a Bartók Béla művelődési központban az írószövetség helyi csoportjának, a KISZ városi bizottságának, valamint a művelődési központnak közös rendezésében hirdetett szavalóversenyre. Az elmúlt évekhez hasonlóan a tét ezúttal is az országos József Attila szavalóverseny döntőjében való részvétel. A 16. évüket betöltött fiatalok a Bartók Béla művelődési központban nevezhetnek, ahol február 22-én rendezik meg a versenyt.

Elmaradt jellemzések

Ha véres tragédiákat nem is idéz elő, de a szülői könnyek bő patakzását annál gyakrabban okozza egy-egy olyan levél, amelyből kiderül: sikeres volt az egyetemista-, főiskolászajelt próbálkozása; mégis zárva marad előtte a már-már nyitni látszó kapu.

A frissen érettségizettek elutasítása többféle okból történhet. Azért is, mert a pályázó rossz tanuló; azért is, mert túlonthú népes kart, szakot választott magának; és azért is, mert a sikeres felvételi vizsga jegyeihez nem párosult az útnak indító dicsőre jelzőkkel teli minősítése.

Igen, ezek az útnak indító minősítések is nagyon sokat nyomnak a latban; a bennük foglaltaktól is erősen függhet a fiatal sorsok alakulása.

Mindezt azért említjük, mert — mint egy nemrégiben megtartott „idevonatkozó” tanácskozás résztvevői panaszták — nincs minden rendben az utóbb említett jellemzésekkel. Nem azért, mert indokolatlanul kellemetlen dolgok derülnek ki belőlük, hanem azért, mert egy bizonyos fajtajuk nem készül el.

A kollégiumok, diákotthonok jellemzéseire gondolunk, amelyek — mint ezt egy ugyancsak „idevonatkozó” miniszteri rendelet előírja — ott kell, hogy lapuljanak az egyetemek, főiskolák címére postázott iratok között, s amelyek — miniszteri rendelet ide, miniszteri rendelet oda! — mégsem kerülnek a többi pecsétes papír mellé.

És milyen kár, hogy nem kerülnek oda! A kollégiumok, diákotthonok lakói ugyanis minden iskolai minősítésnél pontosabb képet tudnak festeni egyetemre, főiskolára készülő társaikról; ha valakiktől, hát akkor éppen a hónapról hónapra együttélőktől várható az apróbb részleteiben is hiteles jelöltportré felvázolása.

Ami az elmúlt évek kollégiumi, diákotthoni jellemzéseinek „elbliccelését” illeti, azon — sok kisírt szemű szülő sajnálatára —, ma már nem lehet segíteni; az viszont nemcsak kérhető, de követelhető is, hogy ezek a bizonyos egyéniségrajzok az idén már elkészüljenek, s elkészülvén a többi fontos okmány mellé csatolva a felvételi ügyekben döntő fórumok elé kerüljenek.

Legjobb tudomásunk szerint e jellemzések elkészítésének végső határideje március 10. E távoli nap elérékéig még bőven jut idő beszélgetésre, tanácskozásra, a minősítő sorok papírra vetésére. Őszintén kívánjuk; ezután már minden arra érdemes érettségizőt útját egyengessék ezek az adatokban gazdag, jellemfestésben árnyalt „fogalmazványok”.

Szeged szobrai

Boldogasszony

(148.) A Szegedi Tanárképző Főiskola I. számú gyakorló általános iskolájának falát díszíti a Boldogasszony című szobor. Krasznai Lajos szobrászművész alkotása — eredeti méretben — működő készült.